

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Een Europese Erfbelastingverordening in de pijplijn

Sonneveldt, F.; Monteiro, M. de L.

Citation

Sonneveldt, F., & Monteiro, M. de L. (2016). Een Europese Erfbelastingverordening in de pijplijn. *Fbn: Fiscale Berichten Voor Het Notariaat*, 2016(11), 7-9. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/46442>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/46442>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

60 Een Europese Erfbelastingverordening in de pijplijn

In december 2015 heeft een door de Europese Commissie ingestelde groep van experts een rapport uitgebracht in verband met grensoverschrijdende erfbelasting. De rapportage is getiteld *Ways to tackle inheritance cross-border tax obstacles facing individuals within the EU* en is te downloaden via <http://bookshop.europa.eu/>. De groep van deskundigen analyseert en draagt oplossingen aan in verband met knelpunten die zich op het gebied van grensoverschrijdende erfbelasting kunnen voordoen.

In deze bijdrage gaan de auteurs in op het rapport en de implementatieprocedure daarvan. Zij sluiten af met concluderende aandachtspunten voor de notariële praktijk.

Inleiding

Reeds op 25 juni 2010 heeft de Europese Commissie (hierna: EC) aangegeven te willen gaan onderzoeken of, en zo ja in hoeverre, de erfbelastingwetgeving van de lidstaten van de Europese Unie (hierna: EU) in strijd is met het EU-recht. Tevens is in kaart gebracht in hoeverre zich ongecompenseerde dubbele erfbelastingheffing voordoet in de EU-lidstaten. In samenhang hiermee liep van 25 juni tot en met 22 oktober 2010 een consultatie. Naar aanleiding hiervan is de EC het probleem van de dubbele erfbelasting te lijf gegaan met een aanbeveling van 15 december 2011 waarin wordt toegelicht hoe lidstaten maatregelen kunnen nemen of verbeteren ter voorkoming van dubbele of meervoudige belasting als gevolg van de heffing van erfbelasting door twee of meer lidstaten (C(2011) 8819 (hierna: de aanbeveling)). Kort gezegd geeft de aanbeveling aan dat de heffing op grond van het situsbeginsel voorgaat. Een lidstaat dient voorkoming te verlenen van erfbelasting die is geheven over in het buitenland gelegen situsgoederen. Vervolgens mag het land heffen waar de erflater een persoonlijke band mee heeft. Op de derde plaats komt de lidstaat die heft op basis van de persoonlijk band die de erfgenaam met dat land heeft.

Voormelde aanbeveling is door Sonneveldt behandeld in *FBN* 2014, nr. 29. Zoals dit artikel laat zien hebben de ontwikkelingen op het gebied van de internationale erfbelasting sindsdien niet stilgestaan. Zo is de nodige, door hem in voormeld artikel behandelde, jurisprudentie geweest. Daarnaast is de Europese Erfrechtverordening (hierna: Erfrechtverordening) in werking getreden, die van toepassing is op nalatenschappen die

op of na 17 augustus 2015 openvallen. In *FBN* 2015, nr. 12 heeft Monteiro enkele voorbeelden gegeven van de fiscale gevolgen die met de Erfrechtverordening samenhangen.

Het rapport met oplossingen tegen dubbele erfbelasting

In verband met de vele vraagstukken aangaande de internationale erfbelastingproblematiek heeft de Europese Commissie in 2014 een expert group samengesteld: *Expert group on removing tax problems facing individuals who are active across borders within the EU (EO3041)*, (hierna: groep van deskundigen). De groep van deskundigen – waar onder meer Sonneveldt namens de NOB deel van uitmaakte – kreeg de opdracht mee een rapport te vervaardigen waarin suggesties worden gedaan om fiscale knelpunten op te heffen waarmee burgers worden geconfronteerd in grensoverschrijdende situaties (hierna: het rapport). In verband daarmee stelde Sonneveldt in zijn opinie in *NTFR* 2015/1732 de vraag of na de Erfrechtverordening nu de tijd was gekomen voor een Erfbelastingverordening. De resultaten van de groep van deskundigen heeft hij in zijn opinie in *NTFR* 2016/1436, beantwoord met de vervolgvraag getiteld: 'Behoort dubbele erfbelasting binnen de Europese Unie spoedig tot het verleden?'

Het rapport is na een periode van gedachtewisselingen van ruim één jaar – te weten van 12 juni 2014 tot en met 30 juni 2015 – tot stand gekomen. De groep van deskundigen constateert dat de geschiedenis dienaangaande wordt gekenmerkt door een algeheel gebrek aan actie. Met betrekking tot de aanbeveling is bijvoor-

beeld door de betreffende lidstaten geen (noemenswaardige) wetwijziging tot stand gebracht.

Voorts komt de groep van deskundigen aan de hand van talrijke voorbeelden tot de conclusie dat de knelpunten zich op drie niveaus voordoen:

1. De aard en samenstelling van de nationale erfbelastingwetten.
2. De geringe mogelijkheid die de lidstaten kennen tot verlening van een voorkoming van dubbele erfbelasting, hetzij door het afsluiten van verdragen, hetzij door eenzijdige voorkomingsregels.
3. De administratieve en formele verplichtingen die samenhangen met de afwikkeling van de verschuldigde erfbelasting.

Na de analyse van de enorme hoeveelheid complicaties die zich voordoen, komt de groep van deskundigen tot een voorkeursaanpak die, met uitzondering voor Nederland, revolutionair kan worden genoemd. Voorgesteld wordt EU-wetgeving te implementeren waarin wordt voorgeschreven dat slechts één lidstaat erfbelasting mag heffen ten aanzien van een nalatenschap. Ongeacht of deze belasting wordt geheven van de boedel, bij de erfgenamen en/of de vertegenwoordigers van die nalatenschap. Dit is het land waar de erflater op het tijdstip van overlijden zijn gewone verblijfplaats had. Men is hierbij geïnspireerd door de Erfrechtverordening. Voor alle duidelijkheid: dit betekent dus dat de aangesloten lidstaten zich niet de heffing van erfbelasting mogen voorbehouden over situsgoederen op grond van het enkele feit dat die goederen in de desbetreffende lidstaat gelegen zijn. Deze *one inheritance – one inheritance tax*-benadering heeft duidelijk de voorkeur van de groep van deskundigen. Ten aanzien van de drie aangedragen alternatieven worden kritische kanttekeningen geplaatst. Het eerste alternatief is het omzetten van de aanbeveling in een bindende erfbelastingverordening. De aanbeveling neemt echter de problematiek die veroorzaakt wordt door het feit dat diverse lidstaten een eigen erfbelastingwet kennen niet weg. Evenmin zal het de knelpunten wegnemen die ontstaan doordat belastingdiensten uit verschillende landen formele en procedurele aspecten met elkaar dienen af te stemmen. Voorts wordt de mogelijkheid aangedragen tot het sluiten van bilaterale erfbelastingverdragen. Met dit idee wordt door de groep van deskundigen korte metten gemaakt. Het wordt praktisch onuitvoerbaar geacht. De derde optie betreft het sluiten van een multilateraal erfbelastingverdrag. Hoewel de lidstaten om politieke redenen de voorkeur kunnen hebben voor een multilateraal verdrag, is men van mening dat dit alternatief niet alle problemen op het gebied van grensoverschrijdende erfbelasting zo effectief zal kunnen aanpakken als EU-wetgeving.

Implementatieprocedure

Voordat EU-wetgeving een feit is, dienen de nodige stappen te worden genomen. Eerst zal het maatschappelijk middenveld reageren, waarna een definitief voorstel aan de Raad van Ministers en het Europees Parlement wordt toegezonden. In deze voorbereidingsfase kan nog veel invloed op de inhoud worden uitgeoefend. Vervolgens wordt het voorstel van de Europese Commissie tijdens de onderhandelings- en besluitvormingsfase door zowel nationale als Europese politici besproken en beoordeeld. Nadat de Europese wet is aangenomen, zal deze in de nationale wetgeving van de lidstaten dienen te worden geïmplementeerd. Hiertoe is in de regel aanpassing van de betreffende nationale wet noodzakelijk.

Op de weg die men nog heeft te gaan zullen wetenschappers hun oordeel geven omtrent de vraag of de eenvoudigste oplossing, ook de meest rechtvaardige is. Zie bijvoorbeeld het recent verschenen artikel van Sonneveldt getiteld 'Ultimum remedium ter bestrijding van de grensoverschrijdende erfbelastingproblematiek binnen de Europese Unie', *WPNR* 2016/7121.

Daarnaast zullen politici in overweging moeten nemen of zij aan hun kiesgerechtigde inwoners willen uitleggen waarom zij wel erfbelasting verschuldigd blijven over situsgoederen en buitenlanders met aldaar gelegen situsvermogen niet meer. In landen met veel buitenlandse eigenaren van vakantiewoningen, zal de budgettaire impact van het primaire voorstel van de groep van deskundigen zwaarder meewegen in de beoordeling, dan in landen waar dat niet het geval is. Voorstelbaar is eveneens dat de verslechtering van de onderhandelingspositie ten opzichte van landen buiten de EU, door de *one inheritance – one inheritance tax*-benadering, een acceptatie door het desbetreffende EU-land in de weg staat. Ook is denkbaar dat teruggegrepen wordt op de in het rapport gepresenteerde alternatieven.

De conclusie luidt dat het zeer de vraag is of het hoofdvoorstel uit het rapport als zodanig – in de vorm van EU-wetgeving – in de lidstaten zal worden geïmplementeerd.

Concluderende aandachtspunten voor de notariële praktijk

Het is van belang dat de notariële praktijk kennis neemt van het feit dat grensoverschrijdende erfbelasting de aandacht heeft van de Europese Commissie. Een door haar ingestelde groep van deskundigen heeft in december 2015 een rapport ter zake uitgebracht. In dit rapport wordt EU-wetgeving voorgesteld waarbij in het kader van grensoverschrijdende erfbelasting slechts één lidstaat mag heffen, te weten het land waar

de erflater op het tijdstip van overlijden zijn gewone verblijfplaats had. Het rapport staat aan het begin van een lang traject waarlangs EU-wetten dienen te lopen. Het is dan ook zeer de vraag of het hoofdvorstel in de huidige vorm in de lidstaten zal worden geïmplementeerd.

Vooralsnog kan de notariële praktijkjurist die te maken krijgt met een grensoverschrijdende EU-nalatenschap, in het kader van de erfbelastingadvisering slechts gebruikmaken van de huidige wet- en regelgeving. Van de erfbelastingverdragen die Nederland heeft gesloten met andere landen van de EU – te weten Finland, Groot-Brittannië en Noord-Ierland, Oostenrijk en Zweden – hebben slechts de verdragen met Finland en Groot-Brittannië en Noord-Ierland relevantie, nu Zweden en Oostenrijk geen erfbelasting meer heffen. In de regel zal dus aangeknoopt dienen te worden bij het Besluit voorkoming van dubbele

belasting 2001. In voorkomende gevallen kan een beroep worden gedaan op de door het Europese Hof van Justitie EU gewezen erfbelastingjurisprudentie. Voor de toepassing van dit besluit en de EU-jurisprudentie verwijzen wij gemakshalve naar onze eerdere publicaties in dit blad (*FBN* 2015, nr. 12 en *FBN* 2014, nr. 29).

F. Sonneveldt

Mazars Private Clients, Den Haag
Hoogleraar Universiteit Leiden

M. de L. Monteiro

Estate Planner Mazars Paardekooper Hoffman N.V.